

"Kainatın her bir aleminde, her bir taifesinde, esma-i hüsnadan bir ismin ünvanı tecelli eder." cümlesindeki "ünvan ve isim" arasındaki fark nedir?

"Kainatın her bir aleminde, her bir taifesinde, esma-i hüsnadan bir ismin ünvanı tecelli eder."(1)

"Meselâ, nasıl ki kusursuz bir kasrın mükemmel olan nukuş ve tezyinâtı, arkalarında bir usta ef'âlinin mükemmeliyetini gösterir; o ef'âlin mükemmeliyeti, o fâil ustanın rütbelerini gösteren ünvanları ve isimlerinin mükemmeliyetini gösterir ve o esmâ ve ünvanlarının mükemmeliyetini gösterir"(2)

"Sonra bütün zihayatların halıkı ünvanıyla, sonra bütün mevcudatın halıkı ismiyle münasebettarlık lazım gelir."(3)

Sözlerin muhtelif yerlerinden aldığımız yukarıdaki pasajların ifade ettiği anlamlardan yola çıkarak şu değerlendirmeleri yapmak mümkündür:

Birincisi: İsim ve ünvan aynı anlamda kullanılmıştır. zaten, ünvanın lugat karşılığı da isimdir. **Ayrıca: "Rütbelerini gösteren ünvanları ve isimlerinin"** cümlesi ile **"halıkı ünvanıyla, halıkı ismiyle"** cümleleri de bunu teyid etmektedir.

İkincisi: İsmi bilmediğimiz bir insanı, yaptığı işi esas alarak bir ünvan veririz. Mesela, ismi bilmediğimiz bir berberi, ismine gerek kalmadan "*berber*" diye tanımaya çalışırız. La teşbih ve la temsil, cenab-ı hakkın kainattaki tasarruflarını dikkate alarak, her bir fiil-i Rabbani için bir ünvan ile Allah'ı tanımaya çalışırız. Mesela, hasta şifa bulunca: ey şifa veren Allahım anlamında. Ey "**Şafi**" der. Bir başkası ey "**Rezzak**" der. Ve hakeza. Kainattaki her bir fiil-i ilahi için bir ünvan bulmak ve Allah'a o ünvan ile yalvarmak mümkündür. İsimler ise, Rabbimizin peygamberler vasıtasıyla insanlara bildirdiği esma-i hüsnasıdır.

Üçüncüsü ve en önemlisi ise: İsim, umumi ve hakim iken; ünvan, hem o ismin bir ucu ve hem de o ismin içinde hususi bir mana kazanıyor. Bu manayı teyid eden cümle ise:

"Nasılki bir sultanın kendi hükümetinin dairelerinde ayrı ayrı ünvanları ve raiyetinin tabakalarında başka başka nam ve vasıfları ve saltanatının mertebelerinde çeşit çeşit isim ve alametleri vardır."

ifadeleridir. Zira bu cümlelerde, sultanın umumi olan saltanat mertebelerindeki adlarına isim ve onun cüzü olan hükûmet dairelerindeki adlarına unvan adı verilmesinden, ismin umumi ve ünvanın ise hususi olduğu anlaşılabilir.

Dipnotlar:

- (1) bk. [Sözler, Yirmi Dördüncü Söz Birinci Dal.](#)
- (2) bk. [a.g.e. Yirmi İkinci Söz İkinci Makam.](#)
- (3) bk. [a.g.e. On Altıncı Söz.](#)